

Indulatoktól a tárgyalótermekig

Egy éve tart az úzvölgyi katonatemető körüli konfliktus

• Több mint egy éve, hogy a dormánfalviak által állított betonkeresztek és román emlékmű miatt addig soha nem tapasztalt figyelem irányult a Hargita és Bákó megye határán fekvő úzvölgyi magyar katonatemetőre, ahol később az indulatok is elszabadultak. Noha a hovatartozásról és illetékességről szóló vita azóta a bíróságokon folytatódik, a helyzet rendezése még messze van.

KOVÁCS ATTILA

Önkényes építkezés, nyilatkozatháború, elvitatott tulajdonjog, felkorbácsoló indulatok és érzelmek, élőlánc, provokáció, erőszkak temetőfoglalás, tüntetéssorozat, külön román és magyar résztvevőkkel tartott megemlékezések – az úzvölgyi katonatemető körüli események sűrűn követték egymást az elmúlt évben. Tavaly áprilisban vált nyilvánossá, hogy a közigazgatásilag Csíkszentmártonhoz tartozó, és a községbeliek által gondozott temetőben, ahol az osztrák–magyar és a német hadsereg első világháborúban elesett katonáit hantolták el, a dormánfalviak betonkereszteket és emlékművet állítottak az ottani harcokban állítólagosan elesett román katonák emlékére. Mivel a két megye közötti határ nem volt egyértelműen megállapítva, a területet Dormánfalva is magáénak tartotta, ennek megfelelően az általuk nemzetközinek tartott haditemetőt a település magánvagyonából a közvagyonába vette át, és a kataszteri nyilvántartásba is bejegyeztette. Május 12-én ökumenikus istentisztelet tartottak a temetőben a magyarok, ahol a román parcella ellen tiltakoztak. Noha a május 17-re tervezett emlékműavatási ünnepséget a román kormányhoz eljuttatott tiltakozások miatt elhalasztották, az építkezést befejezték, ugyanakkor több személy magánakciója során szemeteszsákot húztak a betonkeresztekre és az emlékműre.

Újabb incidens

Ezt követte egy másik incidens, amelyre a résztvevő csíkszentmártoniak és három román aktivista különbözőképpen emlékeztek, a román fél szerint ütlegelték őket, a magyarok szerint lökdösődés történt. Miután az incidenseket sajátos szemszögből mutatta be a román sajtó, majd Csíkszentmártonban házkutatásokat tartott a rendőrség több személyt előállítva és kihallgatva, az RMDSZ felbontotta a PSD–ALDE-kormánykoalícióval kötött együttműködési megállapodást, mert úgy értékelték, a kormány nem tett határozott lépéseket a helyzet további elmérgesedésének megakadályozásáért, a dormánfalviak visszaélései pedig következmények nélkül maradtak. Május végén láncsal és három lakattal zárták le az úzvölgyi katonatemető székely kapus bejáratát a csíkszentmártoni önkormányzati képviselő-testület határozata alapján, amelyet viszont a prefektus bíróságon támadott meg, így felfüggesztették. A lezárásról értesülve jelentette be a Kovászna, Hargita és Maros Megyei Románok Civil Fóruma, hogy június 6-án, a hősök napján a temetőhöz vonulnak.

Temetőfoglalás tülerővel

Határozott, békés tiltakozást szerveztek tavaly június 6-ra a haditemető törvénytelen kisajátítása miatt Úzvölgyébe a magyar politikai szervezetek, ahol élőláncsal szeretnék volna megakadályozni a román emlékmű felavatását. A helyszínre kivézényelt csendőrök, akik tettlegességig fajuló konfliktusba keveredtek az oda érkező, a magyarokhoz képest tülerőben lévő, futballhuligánokkal

megecsített és felheccelt román tömeggel, közel engedték őket az élőláncot formáló magyarokhoz. A „ki a magyarokkal az országból” szlogent kiabáló románok közül néhányan a kerítésen át jutottak be a temetőbe, majd a tülerő betörte a kaput. A magyarokat csendőrök menekítették el a helyszínről, a temetőben felállított román emlékművet pedig ortodox egyházi szertartás során felszentelték. A csendőrség azt közölte, nem történt agresszió, a történetek után a magyar kormány tiltakozó jegyzéket adott át a román félnek, és Viorica Dăncilă akkori miniszterelnök azt is felvetette, hogy a román védelmi minisztérium ügykezelésébe adná a temetőt. Az Erdélyi Magyar Néppárt

Önkényes építkezés, nyilatkozatháború, elvitatott tulajdonjog, felkorbácsoló indulatok és érzelmek.

több székelyföldi városban tüntetéseket szervezett az úzvölgyi temető elfoglalása, és a romániai magyar jogsértések miatt tiltakozva, és noha megkezdődött az egyeztetés a magyar és a román hadisírgondozásért felelős szervezetek között is, ezek sem jártak kézzelfogható eredménnyel. A román fél elutasította azt a magyar javaslatot, hogy a betonkeresztek alatti területen végezzenek igazoló feltárást, ezzel szemben az egész „nemzetközi temető” feltárást javasolta, valamennyi ország bevo-

násával – beleértve Magyarországot is, amelynek katonái nyugszanak Úzvölgyében. Augusztus 26-án a magyarok, október 25-én, a román hadsereg napján a románok tartottak megemlékezéseket a haditemetőben, majd novemberben a helyszínen ismét tárgyalóasztalhoz ültek a magyar és a román hadisírgondozásért felelős szervezetek, akikhez ezúttal német és orosz illetékesek is csatlakoztak. Noha mind egyetértettek, hogy békés megoldásra van szükség, ez még nem körvonalazódik.

A bíróságokon folytatódik

Az úzvölgyi haditemető területét egyaránt saját közvagyonának tartó Hargita megyei község és a Bákó megyei város közben bíróságokon próbálja jogait érvényesíteni. Csíkszentmárton a mojnesti bírósághoz azért nyújtott be keresetet, hogy érvénytelenítse a katonai temető területének Dormánfalva nevére történt telekkönyvezését, amelyet korábban eredménytelenül kifogásoltak. Két másik bírósági eljárás a Bákó Megyei Törvényszéken kezdődött el, ezekben a székelymártoniak a temetőben felállított betonkeresztek miatt azt kérik, hogy a bíróság nyilvánítsa törvénytelennek az építkezést, és érvénytelenítse a dormánfalvi polgármesteri hivatal által kiállított építési engedélyt. Dormánfalva ugyanakkor azt igyekezett elérni, hogy a bíróság kötelezze a csíkszentmártoni önkormányzati képviselő-testületet az általa 2007-ben elfogadott 20-as számú helyi határozat azon részének visszavonására, amelyek az úzvölgyi haditemető és az egykori kaszárnyák által elfoglalt területnek a község közvagyonába vételére vo-

natkoznak. A dormánfalvi tanács által kibocsátott építkezési engedély, illetve két – a temető közvagyonba vételére vonatkozó – tanácsi határozat érvénytelenítését Bákó megye kormánybiztosa is kérte a bíróságon, előbbi pert a bíróság összevonta a Hargita megyeiek keresetével, az eljárásba pedig Hargita Megye Tanácsa is beavatkozott.

Eddigi döntések

Eddig Dormánfalva első fokon elvesztette azt a pert, amelyet azért indított, hogy vonják vissza az alcsíki község önkormányzata által hozott, az úzvölgyi haditemető és az egykori kaszárnyák által elfoglalt területnek a község közvagyonába vételére vonatkozó határozatot. A Hargita Megyei Törvényszék, figyelembe véve a székelymártoniak által bemutatott dokumentumokat, nekik adott igazat, a másodfokú tárgyalás a Marosvásárhelyi Ítéltáblán lesz. Az építési engedély, illetve a temető dormánfalvi közvagyonba vételére vonatkozó tanácsi határozat érvénytelenítése érdekében indított perek elsőfokú tárgyalása még nem zárult le, ezt idén tavasszal a szükségállapot is késleltette. A Mojnesti Bíróság ugyanakkor felfüggesztette a katonai temető területének Dormánfalva nevére történt telekkönyvezése érvénytelenítésére vonatkozó per tárgyalását mindaddig, amíg a Bákói Törvényszéken indított bírósági tárgyalásokban végleges döntés nem születik. A legutóbbi pert szintén Csíkszentmárton kezdeményezte, a község a bíróságtól kéri a Csíkszentmárton és Dormánfalva közötti, ezzel együtt Hargita és Bákó megye határának megállapítását.

A dormánfalviak által az úzvölgyi katonatemetőben felállított betonkeresztek. Kifogásolt lépések

▼ KORÁBBI FELVÉTEL: PINTI ATTILA